

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, a 14 de febrer de 2008

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN, i els magistrats M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY i M.I. Sra. Eulàlia AMAT LLARI, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- La representació processal del Sr. R.R.V. va formular demanda, de data 25-6-1993, envers la Sra. O.R.V., en virtut de la qual sol·licitava que es fes efectiu una suma igual al valor d'un terç del cabal relict, els que conservi avui pel valor actual i els alienats pel valor que tinguessin avui, amb imposició de costes a la part defenent.

La representació processal de la Sra. O.R.V. es va oposar a la demanda, en data 28-1-1994, i va demanar que es dictés sentència segons la qual es declarés que els drets hereditaris s'han de valorar segons el valor del bé a la mort dels heretants.

II.- L'Honorable Batlle va dictar sentència, de data 27-3-2006, segons la qual establia el que segueix: "DECIDEIX: Que estimant en part la demanda interposada pel Sr. R.R.V. contra la Sra. O.R.V., ha de condemnar i condemna aquesta darrera a pagar al primer la quantitat equivalent al valor de 4000.- € a la data en què el Sr. R.R.V. assolí la seva majoria d'edat o contragué matrimoni a acreditar per aquest fefaentment, i la qual serà definitivament establerta en una ulterior Resolució dictada en període d'execució de sentència, un cop s'hagi realitzat la corresponent prova pericial indicada en el V

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

Considerant de la present Resolució. I sense fer especial condemna en costes”.

III.- Ambdues parts litigants van interposar recurs contra la sentència d'instància i van presentar, respectivament la part agent i la defenent, escrits de conclusions, de la mateixa data de 4-7-2006. Així mateix, consta a les actuacions que ambdues parts van procedir a contestar a les conclusions, com resulta dels escrits de la part agent de data 24-7-2006 i de l'escrit de la part defenent de la mateixa data, en els quals, pels motius continguts en els mateixos, demanaven la desestimació dels recursos interposats de contrari.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY.

FONAMENTS DE DRET

I.- El recurs de la part agent es fonamenta en els següents motius o greuges. En primer terme, entén que no s'ha portat a terme el preceptiu inventari notarial per part de l'obligada al pagament i que esdevé aleatori fixar en 4000 euros la quantitat a percebre. En segon terme, entén que s'haurien d'imposar les costes processals a la part demandada que impedeix amb la seva actuació el compliment del llegat i calcular aquest amb el valor real que tenien els béns en el moment del pagament.

El recurs de la part defenent es recolza en els següents greuges. En primer terme, considera que, respecte de la quantitat de 4.000 euros, no és possible, atès que contradiu el principi de congruència, atorgar la revalorització de la mateixa, tota vegada que ni ha estat debatut ni demanat per la part agent. Afegeix, a més, que no és viable remetre la referida quantificació al període d'execució de sentència. En segon terme, manifesta que el llegat no és de valor sinó del lliurament d'una suma de diner, calculada en el moment de la mort del causant, tota vegada que ens trobem front a un llegat per damnationem o de crèdit.

II.- Consten a les actuacions els esforços que aquesta Sala ha portat a terme per a poder comptar amb l'inventari dels béns i drets relictos i la seva

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

valoració en el moment de la mort dels atorgants de l'heretament (anys 1961 i 1981 respectivament), així com els requeriments realitzats al perit que va acceptar el càrrec per a que desenvolupés aquests extrems en el seu informe. Malgrat aquestes consideracions, el perit conclou, en data 10-12-2007, que no li és possible elaborar l'inventari per separat del cabal relict de la Sra. V. i del Sr. R.. Aquesta conclusió obliga a aquesta Sala a resoldre la litis segons les regles que disciplinen l'onus probandi i en atenció al material probatori que es troba a les actuacions.

En aquest sentit, s'ha d'indicar, en primer terme, que segons els capítols matrimonials, de data 14-9-1954, s'imposava a l'hereva, Sra. O.R.V., l'obligació de "dotar" al seu germà menor, pel cas que no ho fessin abans de morir, en una quantitat que representi el terç de l'herència que deixin el dia de la seva defunció. Consta acreditat que el Sr. R.R.V. no fou "dotat" pels heretants abans de la mort dels mateixos i, per consegüent, ostenta el dret a sol·licitar de l'hereva el compliment del llegat.

S'ha de concloure amb la sentència d'instància que corresponia a la part agent la prova dels béns i drets que integraven el cabal relict, per a poder determinar el terç sobre el qual es projectava el llegat que es reclama, i corresponia també a ella determinar quins béns i drets pertanyien al pare i a la mare en el moment de la seva defunció. S'ha intentat per aquesta Sala assolir aquests medis probatoris a través del recurs que l'article 73 de la Llei Transitòria de procediments judicials preveu, mitjançant, les diligències per a millor proveir, però solament ha estat possible el coneixement d'una valoració diversa, però no el contingut dels cabals hereditaris i del seu valor de forma separada entre l'herència del pare i la mare.

En consonància amb el que s'ha asseverat, resta provat que la mare fou la pubilla de Casa P. de la Molinera i que no s'ha acreditat a les actuacions quins béns i drets integraven l'herència del pare en el moment de la seva mort. Per tant, s'ha d'acollir, davant la referida absència probatòria, la valoració del cabal relict efectuada l'any 1961. I en aquest sentit, existeixen dues valoracions diferents, la que fonamenta la resolució de primera instància (dictamen E.), que es

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

concreta en 11.943,19 euros i la realitzada per a millor proveir en aquesta alçada (Sr. A.G.), que la xifra en la quantitat de 20.589,05 €. Aquest darrer assoleix aquesta quantitat adduint que la valoració s'ha realitzat tenint en compte que eren terrenys rústics, però no precisa els criteris emprats ni els mètodes de valoració (cfr. Folis 104 i 105), a diferència de l'informe de E., per la qual cosa s'escau, d'acord amb la valoració de les proves segons el criteri de la sana crítica, estimar com més adequat l'informe realitzat a la instància i mantenir la quantitat de 4.000 euros fixada a la mateixa.

III.- Quant als motius o greuges que articula la part defenent, s'ha de concloure amb la mateixa que no esdevé possible acordar l'actualització de la quantitat de 4.000 euros al moment en el qual l'agent va complir la major edat o va contraure matrimoni, tota vegada que el pacte contingut en l'heretament de l'any 1954 resulta molt clar i fixa en un terç del valor dels béns i drets que tinguessin en el moment de la mort del pare. Qüestió diferent és que l'exigibilitat d'aquest import, calculat en la data de la mort dels causants, fos exigible des del moment en el qual s'assolís la majoria d'edat. I és per aquestes consideracions que s'ha d'acollir el motiu o greuge del recurs de la part defenent i revocar la sentència d'instància, en allò que fa referència a l'obligació d'actualització de la quantitat de 4.000 euros al moment de la majoria d'edat, en fase d'execució, atès que ja s'ha raonat entre la diferència del moment de la valoració i el moment de l'exigibilitat i la claredat amb que els heretants fixin la valoració en el negoci mortis causa irrevocable.

IV.- Per últim, s'escau analitzar el motiu del recurs de l'agent relatiu a la imposició de les costes processals. Entén la part recurrent que s'haurien d'imposar les costes processals a la part defenent, tota vegada que és amb la seva actuació que impedeix el compliment del llegat. Al respecte, s'ha d'indicar que no es pot donar lloc a la present pretensió, per quant l'estimació de la demanda ha estat solament parcial i en els termes que la decisió de primera instància, corregida per la present resolució, ha establert. Aleshores, de conformitat amb allò que es preveu a la Novel·la 82, cap. X, s'escau no efectuar imposició de les costes de primera instància. Quant a les al·legacions que ha estat l'hereva qui amb la seva actitud ha impedit el compliment del

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

llegat, s'ha d'assenyalar que la reclamació del mateix podia efectuar-se per l'agent des de l'assoliment de la majoria d'edat en els termes dels capítols matrimonials de 1954 i que corresponia a ell acreditar els elements constitutius de la seva pretensió, extrems que no han estat acreditats i que han obligat a aquesta Sala a resoldre d'acord amb les normes que disciplinen l'onus probandi. Conseqüentment, s'escau mantenir aquest pronunciament de la resolució d'instància i refusar el recurs interposat.

V.- La desestimació del recurs de la part agent no ha de comportar la imposició de les costes d'aquesta alçada, tota vegada que el refús del recurs ve condicionat per la manca de resultat de les diligències probatòries efectuades en aquesta alçada. I tampoc s'han d'imposar a l'altre part recurrent, atès que l'èxit del seu recurs justifica la no imposició.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

DESESTIMAR el recurs interposat per la representació processal del Sr. R.R.V. i ESTIMAR el recurs interposat per la Sra. O.R.V. contra la sentència, de data 27-3-2006, dictada per l'Hble. Tribunal de Batlles i revocar la seva part decisòria solament en el sentit de fixar la quantitat a percebre per l'agent en 4.000 euros, sense donar lloc a cap actualització de la mateixa. No procedeix efectuar imposició de les costes processals d'aquesta alçada.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-